FASİKÜL 10 – SAYFA 3

Çeviri: Sinan Kocapınar

“TÜRKİYE İŞ BANKASI”

Yazan: ALİ HÜSEYİN
İŞBAY

Ekonomi ve finans alanında, genç Türkiye Cumhuriyeti’nin en önemli yatırımı, tartışmasız, 1925 yılında bizzat Büyük Yenilikçi Atatürk tarafından kurulan ve henüz 11. kuruluş yıldönümü kutlanmış bulunan “Türkiye İş Bankası”dır.
Organizasyonu ve yönetimi daha başından beri günümüzün Ulusal Ekonomi Bakanı olan, deneyimli organizasyon ve esaslı yönetim yeteneğine sahip olan Celal Bayar’dır ve Bayar, böyle bir finans kurumu için çok kısa sayılacak bir süre zarfında inanılmaz bir gelişme sağlamıştır. Bu gelişme, ünlü yaratıcısının talimatlarına sarsılmaz bir bağlılık ve mutlak bir güven, zahmetli ve bıkmaz usanmaz bir özen sonucu meydana gelmiştir.
Kısa bir genel saptama yapmakta sakınmamamız gereken diğer bir husus da, bu kuruluşun pazarda kısa bir süre içinde yer alması ve gösterdiği gelişme Türkiye’nin haklı olarak gurur duymasına yol açmıştır.
Türkiye İş Bankası 1924 yılında 1.000.000 TL sermaye ile kurulmuş ve bu sermayenin dörtte biri yatırılmıştır. Bugün sermayesi, tamamı ödenmiş olarak, 5.000.000 TL’ye, yedek akçesi ise son dönem itibariyle 2.849.000 TL’ye ulaşmıştır.
Kuruluşundan itibaren Türkiye İş Bankasının en önemli amacı, her şeyden önce, kuruluşunun kısa süreli olmadığını ve hemen piyasadan kaybolmayacağını ortaya koyacak, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında, faaliyetleri için gerekli olan mutlak bir güven ortamı oluşturmaktır.
“Türkiye İş Bankası”nın en belirgin amaçlarından biri de ulusal bir tasarruf hareketinin başlangıcını oluşturmaktır.
Bu etkinliğin ne kadar başarılı olduğu, her yıl giderek artan tasarruf mevduat hesapları ile yatırım hesaplarının rakamları göstermektedir.

“Türkiye İş bankası” Tasarruf Mevduat Hesapları

Yıllar TL

TABLO

“Türkiye İş Bankası” bugün 51.894.199 TL’ye ulaşan mevduat toplamıyla, Türkiye’de bugün faaliyet gösteren tüm bankalar arasında ilk sırada yer almaktadır.
Mevduatındaki bu artışa paralel olarak ülkenin sanayi ve ticari hayatına katılım çizgisi de doğrudan ilişkiye girerek artış göstermektedir.

“Türkiye İş Bankası” yatırımları

Yıllar TL

TABLO

Ulusal ticari ve sanayi kuruluşlarına sağladığı kredilerle, yarattığı İş Ltd, İş Komimport (Hamburg), Mısır İş (İskenderiye) adlı ihracat şirketleriyle, “Türkiye İş Bankası” ülke ürünlerinin yurt dışı pazarlara ulaşmasını sağlayarak büyük bir hizmet vermiştir.
Bugün ikisi yurtdışında (Hamburg ve İskenderiye) olmak üzere 48 şubeye ulaşmış bulunmaktadır. Değişik dünya pazarlarına ulaşmasını sağlayan temsilciliklerinin çok geniş dağıtım ağı ve ilişkileri sayesinde ulusal pazarın dış pazarlara yayılmasında üstün bir rol oynamasını sağlamıştır.

Türkiye İş Bankası’nın sanayi iştirakleri:

Daha kuruluşunun ilk yıllarından itibaren “Türkiye İş Bankası” ulusal kömür madenleri sanayiyle ilgilenmiştir.
1926’da Zonguldak kömür madenlerini işletmek amacıyla, 1.000.000 TL sermayeli ve Kilimli maden ocaklarını işletmek amacıyla da 400.000 TL sermayeli “Türkiş” Türk Anonim Şirketini kurmuştur.
Türkiş şirketinin kuruluşundan hemen sonra Kozlu kömür ocaklarının işletilmesi amacıyla kurulan 500.000 TL sermayeli Kömüriş Türk Anonim Şirketi izlemiş, şirket sermayesi 1929 yılında 3.000.000 TL’ye yükseltilmiştir.
Sanayinin 5 yıllık kalkınma planı çerçevesinde, taş kömürünün rafine edilmesi ve yarı-antrasit elde edilmesi amacıyla modern bir rafineri kuruluş çalışmaları tamamlanmış ve bugünlerde faaliyete geçecektir.
Yılda yaklaşık 58.000 ton yarı-antrasit üretmesi ön görülen bu tesiste, taşkömürü damıtımının alt ürünü olarak ayrıca
504 ton benzol
2880 ton katran
ve 17.280.000 m3 havagazı üretilmesi planlanmaktadır.

Türkiş ve Kömüriş Maden Ocaklarının Yıllık üretimleri
1926 – 1933 (ton cinsinden)

*** 6 ay için**

Şeker sanayi:

Alpullu’da şeker üretiminin başlamasıyla, Türkiye İş Bankası, ardından peş peşe açılan Uşak, Eskişehir ve Turhal şeker fabrikalarıyla bugün

zirveye ulaşan şeker sanayinin Türkiye'de yerleşmesine ilk adımı atmış oldu.

Son olarak, yukarıda belirtilen şeker fabrikalarını birleştirilmek ve merkezileştirilmek için Sümer Bank ve Ziraat Bankası'nın katılımıyla 22.000.000 sermayeli bir Türk Anonim Şirketi kuruldu.

Türkiye'de Şeker Üretimi
1926 – 1934 (Ton cinsinden)

TABLO

Maden sanayi:

Sümer Bank işbirliğiyle Türkiye İş Bankası Keçiborlu kükürt yataklarını işletmektedir. Pek yakında işletme çalışmaları Ergani bakır ocaklarında da başlayacaktır.

Tekstil sanayi:

Türkiye İş Bankası, biri Bursa'da 800.000 TL sermayeli ("İpekiş" Türk Anonim Şirketi) ipek fabrikası, diğeri Ankara'da 600.000 TL sermayeli, "Yüniş" yün işleme fabrikası olmak üzere 2 fabrikaya sahiptir.

Cam sanayi:

Türkiye İş Bankası, 1.000.000 TL sermayeli "Camiş" Türk Anonim Şirketi tarafından işletilen modern bir cam fabrikasını (şişe ve kalıplı dökme cam eşya) İstanbul Boğazı'ndaki Paşabahçe'de henüz kurmuş bulunmaktadır. Bu fabrika yılda 4500 / 5000 ton dökme cam işleyecek ve iç pazarda bu tarz cam eşya talebinin tamamını karşılayacaktır. Pencere camı üretecek bir fabrika kuruluşu için çalışmalar sürmektedir.

Türkiye İş Bankası'nın finans ve sanayi sektöründeki faaliyetlerini incelediğimiz bu kısa değerlendirmeyi sona erdirirken, günümüzde Ulusal Ekonomi'nin aydın ve disiplinli elemanlarının büyük bir kısmını oluşturan sayısız uzman ve işçinin yetiştirildiği bir okul konumundaki bu işletmenin, ülke gençliğinin teknik ve mesleki gelişimine sağladığı övgüye değer üstün hizmetleri de gözden uzak tutmamamız gerekir.

RESİMALTI TERCÜMELERİ

Société Anonyme Turque "Camiş" .....
"Camiş" Türk Anonim Şirketi, Paşabahçe cam fabrikası (İstanbul)

Fabrique de Sucre d’Eskişehir
Eskişehir Şeker Fabrikası

Fabrique de charpantes …
Bankanın Bafra’daki inşaat iskelesi yapım fabrikası

Fabrique de lainage…
Yüniş Yün işleme fabrikası - Ankara

Fabrique de Sucre de Turhal
Turhal Şeker Fabrikası

Projet pour le logement …
İşçi lojmanları projesi (Yarı-Kok)

Dispositif interieur …
Şeker fabrikalarından birinin iç düzeni

İnstallation charboniere …
Kömüriş kömür işletmeleri